

- de regno unius Principis ad regnum alterius.
- 47 Ampliatur.
- 48 Princeps solus ex urbanitate potest delinquentem remittere ad regnum extraneum, ut puniatur.
- 49 Judex requisitus per literas subsidiales non acquirit in reum jurisdictionem ad penam irrogandam, sed ad capturam & remissionem.
- 50 Consuetudo non remittendi res, ut debitas luant penas, an jure subsistat, & num. 51.
- 52 De fugitivo, qui deliquit, ac de ejus missione ad locum delicti, & num. 53.
- 54 Superior ad inferiorem utrum remittere teneatur.
- 55 Ex casu bonis sumptus remissionis rei exsolvendi.
- 56 Cum delinquente acta contra eum judex debet mittere.
- 57 Hæreticus ubicunque punitur, & plures judices adversus eum simul procedere possunt.
- 58 Hæreticus si legitime petatur, ad locum delicti remittitur.

CAPUT XI.

Ad Num. 1.

- 1 Judex exequi potest, ac debet literas requisitorias, quamquam sciat intimationis, seu receptionis tempore requirerem defunctum, vel alias jurisdictione carere. Salgad. de Reg. protect. part. 4. cap. 6. n. 66. Tondut. de prevent. judic. part. 2. cap. 2. num. 17. & ampliatur infra, num. 11.
- 2 Nec obstat, quod delegatus, re integra, nequit de causa sibi mandata cognoscere, cessante jurisdictione delegantis, l. 21. tit. 4. p. 3. l. Et quia 6. de jurisd. om. judic. inter quem ac judicem requisitum illud versatur discrimen, nam hic nomine alieno jurisdictionem incipit exercere, cum nihil proprium habeat, l. 1. §. Qui mandatam, de offic. ejus cui mand. est jurisd. quapropter extincta in delegante jurisdictione, ipsius nomine quicquam agere non valebit, observat Cujac. in d. l. Et quia. Requisite verò judex propria utitur jurisdictione, quæ in illo semper supponitur, ut prorogetur, c. Romana, §. Contrahentes, de for. comp. in 6. lbi: Loci dictæ sanus ad denunciationem ipsorum: & l. Properandum, §. Sin autem reus, lbi: Sive per relationem ad majorem, c. de

judic. ideo casus requirentis non impedit mandati executionem.

In ejus corroborationem docet Cujac. ubi proxime, judicem datum non prohiberi causam commissam definire, licet re integra, qui eum dedit, obeat, aut sit à Magistratu remotus, quia per mandatum judex constituitur independens à jurisdictione dantis, ex quo ad judicem requisitum arguere licet, ut arguit Carleval. de judic. lib. 1. tit. 3. disp. 17. num. 12. de quo Osuald. ad Donel. lib. 17. cap. 26.

Est satis receptum, mandatum ex causa præcisè necessaria mandantis obitu non perire, sed executioni tradendum, ex l. Fundi venditor 33. §. ult. de acquir. possess. Sic tenent Salg. sup. n. 70. Tusch. Practic. conclus. lit. M. concl. 65. n. 48. & 51. Mantic. de tacit. & ambig. convent. lib. 7. tit. 23. num. 45. Castald. de Imperat. quest. 115. n. 4. Pichard. §. Recte, num. 16. Inst. de mandat. Ant. Massa ad form. Camer. oblig. part. 2. bart. 5. vers. Queri etiam hic, n. 4. Cum ergo judex ex necessitate ejusmodi literas expediat, nam ad id jure compelli potest, Carlev. sup. lib. 1. disp. 2. n. 38. morte ipsius mandatum non expirat.

Ad Num. 2.

Præfata communis sententia impugnatur insuperabili fundamento, cui assentitur Cujac. in d. l. Fundi venditor, docens ibi interisse mandatum, sed ex heredum consensu possessionem fuisse rectè traditam: quod aequitate potius, quam juris rigore procedit, ut in simili cavetur §. Recte, Inst. de mandat.

Ibi: Nam ea deciso specialem rationem.

De qua Aug. Barbosa cum pluribus collect. ad cap. Super gratia, n. 2. de offic. jud. deleg. in 6. Etenim gratiarum concessam non reddit irritam mors concedentis ante rescripti confectionem contingens: quod obtinet non solum in supremo Principe, sed etiam in inferiori, cui competat facultas beneficia, vel munera conferendi: nec successores permittitur factum antecessoris retractare, imò tenetur titulum expedire, ut cum pluribus de Proroge agens tenet Solorzan. de jure Indiar. tom. 2. lib. 2. cap. 4. num. 92. Idem est in sententia, l. 19. tit. 22. p. 3.

Ibi:

Ibi: Deinde illud est constitutissimum.

- 7 Quamquam mandatum morte domini, re integra, evanescat, quæ tamen procurator inficius ejus peregit, regulariter sustinentur. Sanch. de Matrimon. lib. 1. disp. 6. num. 9. & lib. 2. disp. 11. n. 6. Gratian. disceptat. forens. cap. 18. ex n. 37. Molina de just. & jur. tract. 2. disp. 263. num. 5. Ant. Gom. variar. lib. 2. cap. 4. num. 3. Tusch. lit. R. concl. 324. num. 1. Marienz. in l. 16. gloss. 10. num. 3. tit. 11. lib. 5. Recop.
- 8 Est notatu dignum discrimen, quod constituit Molina inter procuratorem, & simplicem mandatarium; nam quicquid ille egerit domini nomine post mandati revocationem, hujus ignarus, omnino tenet, secus in mandatario: at quod bona fide impendit, aut si ex mandato contraxit, eatenus subsistit, ut nec ipse, nec tertius in damno veretur deceptus.

Verf. Non tamen dominium, ad exemplum.

Licet actus alii post mandati revocationem propter ignorantiam sustineantur secundum nuperrimè præmissa; domini tamen translatio nunquam subsistit. Ant. Gom. & Marienz. ubi proxime, Tusch. num. 6. Gratian. n. 39. Barbosa collect. ad Clem. unic. de renunciat. num. 13.

Verf. Secundò, hoc ipsum.

- 10 Si judex executionem decernat, ac officiali suo committat, atque statim decedat, aut jurisdictione privetur, potest, ac debet ejus mandatum exequi. Mantic. d. tit. 23. num. 48. Gratian. sup. cap. 783. n. 19. Salgad. d. cap. 6. n. 67. Tusch. lit. M. concl. 65. n. 49.

Verf. Quartò, eadem sententia.

Cujus fundamenti meminit Salgad. num. 68. & aperitissimè id deducitur ex authentica Ut nulli judicium, §. Et hoc jubemus, vers. Si verò & præcepta, collect. 9. quem textum ad tertium argumentum D. Covarruvias induxit.

Verf. Quinta ratio.

Adde Barbosa, & quos recenset in D. de Faria Covar. Enucl.

collectam. ad cap. Si super gratia, num. 2. de offic. judic. deleg. in 6.

Verf. Postremò, illud his accedit.

Verè non urget hæc consideratio; nam etsi per Principem supprimeretur Magistratus, à quo subsidiales literæ processerunt, judex tamen requisitus eas exequi teneretur propria auctoritate independenti à persona, seu tribunali ejus requisivum.

Observa fallentiam ad regulam, quod delegatio morte delegantis, re integra expirat, quæ minimè obtinet quoties causa solius dignitatis nomine committitur. Aliud juris foret, si dignitas ipsa extingueretur, quia delegatus postea non valeret incipere causa cognitionem, cum eadem militet ratio in morte personæ, ac in suppressione officii. Facit ad præmissa, quod gratia concessa ad beneplacitum Pontificis, cum ipsius vita perit, non sic ad Sedis Apostolicæ voluntatem, quæ perpetuò permanet. Barbosa collect. ad cap. Si gratiose, n. 2. & 5. de rescript. in 6.

Præterea successor judicis requisiti subsidiales literas exequi debet, nec admitenda distinctio capitis Quoniam Abbas, de offic. judic. deleg. quæ in delegato observatur, cui si Magistratus existat, causa delegari potest ut personæ publicæ, vel ut privato. At hujusmodi literæ ad jurisdictionem fugentem dirigi nequeunt, ut prænotavi, ideo licet nomine proprio Magistratus defuncti expressò conficiantur, successor implementum earum recusare nequit, ex notatis in d. cap. Quoniam Abbas, ac probatur d. §. Et hoc jubemus, vers. Si verò & præcepta.

Ad Num. 3.

Reus foro, & jurisdictioni subjicitur, ubi deliquit, ut ibi & accusari, & merito supplicio affici queat, l. 32. tit. 2. part. 3. l. 8. tit. 9. p. 1. l. 15. tit. 1. p. 7. l. 1. & per tot. tit. 16. lib. 8. Recopilat. cap. 1. de raptor. cap. placuit 6. quest. 3. l. 3. de offic. Præs. Greg. Lop. in d. l. 15. gloss. 1. Ant. Gom. variar. lib. 3. cap. 1. num. 87. Tondut. de prevent. judic. part. 2. cap. 11. n. 16. Salgad. de revent. Bullar. part. 2. cap. 5. §. 3. num. 12. Guazzin. de defens. reor. defens. 1. cap. 26. Farin. n. 1. prax. q. 7. n. 1. Aug. Barbosa collect. ad cap. Postulasti, num. 2. de for. compet. Decian. tract. crim.

O 2 min.

min. lib. 4. cap. 17. num. 1. Carleval. *sup. d. disp. 2. num. 716.* Cujac. in *cap. fin. de for. compet.* Petr. Barbosa in *l. Heres absens, §. Proinde, art. de for. delict. num. 2. & 9. de judic. Novar. de elect. for. sess. 2. q. 2. & alii plurimi apud August. Barbof. Carleval. Quod forum ut potissimum, ceteris prævalet. Greg. Lop. *sup. Carleval. num. 782.**

15 Aliquando evenit, ut pro uno, eodemque crimine quis diversis in locis forum foriatur, quod multifariam potest exemplificari, veluti si existens in uno territorio, missa sagitta eum occidat, qui in altero reperitur; nam utrobique accusari, ac plecti potest, pena tamen non multiplicatur, sed qui prævenit iudex de causa cognoscet, ac plectet delinquentem, de quo Salgad. *de Reg. protect. p. 2. cap. 10. num. 63.* August. Barb. *collect. ad cap. Postulasti, num. 6. & 7. de for. compet. latè Carleval. d. disp. 2. ex n. 727.* ubi plures, Guazzin. *d. defen. l. 1. cap. 17. num. 77.* Jul. Clar. *Sentent. lib. 5. §. fin. quæst. 38. ex num. 7.* Azeved. in *l. 1. num. 74. tit. 16. lib. 8. Recop.*

16 Forum quoque fortitur quis ex quasi delicto, ubi sic egit perperam. Petr. Barbosa in *d. l. Heres absens, §. 1. num. 5.* Carleval. *num. 718.* Vide infra, n. 20.

Ibi: *Primum enim maxime congruit.*

17 Scandalum quod patitur Respublica atrocitate facinorum, supplicii formidabili representatione oportet pugnari, nec pena alibi inflicta pariter præstat ad terrorem, strictius enim per aspectum, quam per auditum res humane mortalium cordibus insiguntur, §. *fin.* & ibi Glossa *verb. Per aures, Insit. de gradib. cognat.* Hinc usit receptum in grassatoribus, & aliis ex enormibus maleficiis capite damnatis, ut membra eorum locis publicis, in quibus deliquerunt, affigantur: sic restricta severa animadversionis memoria pravos coercet, ne iniquorum repetant vestigia. De aliis rationibus ad forticendum forum in delicti loco, latè Carleval. *num. 802.* Peguera *decis. 66.* Franc. Molinus *de Brach. facul. cap. 4. num. 1.* Azeved. in *l. 1. ex num. 63. tit. 16. lib. 8. Recop.*

Ad Num. 4.

18 Quoad animæ iudicium nemo subditur foro loci ubi admisit scelus, sed pro-

prio Parocho illud patefacere in confessione tenetur. Pat. Suar. in *3. part. tom. 4. disp. 25. sect. 1. num. 18.* Jul. Clar. *d. quæst. 38. num. 5.* Duënas *reg. 378. limit. 1.* Petr. Barbosa *ubi proxime, n. 65.* Navar. in *cap. Placuit, num. 63. de penis dist. 6.* Carleval. cum aliis *num. 784.* Azeved. *num. 39.*

Verf. *Secundò, illud est.*

Reus ut debitas penas luat, præmissa judiciali cognitione, ad locum delicti debet transportari, *l. 1. & 2. tit. 16. lib. 8. Recop. l. 18. tit. 1. p. 7. l. Non dubium 11. §. 1. de custod. reor. D. Covar. *variar. lib. 2. cap. 20. num. 15. vers. Vicefimo octavo, Greg. Lop. in d. l. 18. Paris. gloss. 1. Tusch. lit. R. concl. 152. n. 45.* Petr. Barb. *sup. n. 66. Fachin. controvers. lib. 9. cap. 21.* Carleval. *d. disp. 2. num. 801.* Clar. *n. 19.* Villalob. *Ærar. commun. opinio. lit. R. num. 34.* Aug. Barbosa in *collect. ad cap. 1. num. 3. de raptor. Azeved. in l. 1. num. 13. tit. 16. lib. 8. Recop. & dixi d. cap. 20. lib. 2. *variar. num. 189.***

Licet autem, ut præmittitur supra, *20 num. 16.* foriatur forum ex quasi delicto, remisso tamen fieri non debet, cum in levibus delictis denegetur, ut afferretur infra, *num. 41.*

Si reus captatur in loco delicti, & remitti petatur per iudicem alterius territorii, ubi etiam ante crimen perpetratur, non est remissioni locus, nisi prius iudex requisitus causam absolvat, & sententia executioni mandetur. Azeved. *ex num. 14.* Guazz. *num. 66.* ubi requisita ad remissionem congerit Clar. *n. 26.* Farinac. *quæst. 7. n. 40.* Carleval. cum pluribus *num. 815.* Petr. Barbosa in *l. Titia, num. 55. solut. matrimon. Molinus *sup. cap. 48. num. 1.**

Ad hæc remissio denegatur propter nimiam regionum distantiam, veluti si per iudicem novi orbis petatur ab Hispano Magistratu, Azeved. *num. 57.* Carleval. ex aliis *num. 863.* quanvis testetur aliter decisum à Supremo Indiarum Senatu in causa adulterii, instante accusatore; nam reus remitti iustus est ad Peruvium, Similiter observandum, cum suspicio urget in iudicem requirentem, quod in iustitie administratione deficiet. Carleval. *num. 862.* Decian. *d. lib. 4. cap. 19. num. 24.* Guaz. *sup. n. 69.*

Ad

Ad Num. 5.

Ibi: *Obiter tamen erit expendendus.*

23 Qui exemptionis fori privilegio gaudet, non subicitur iudici ordinario loci, in quo crimen patravit, nisi privilegium ad certum limitem, seu territorium restrictè concessum appareat. Aug. Barbosa *collectan. ad cap. 1. num. 3. de privileg. in 6.* Sed contrarium receptum, ut scilicet privilegium, etsi universale sit, & absolutum, amittatur propter delictum, ut in eo privilegiatus puniri possit, *cap. Dilectus 17. de for. compet. Tusch. lit. E. conclus. 244. num. 3. & concl. 565. à num. 8.* Cabed. Lusitan. *decis. 68. n. 7. part. 2.* Azeved. in *l. 1. n. 116. cum seqq. tit. 16. lib. 8. Recop. Jul. Clar. *sup. q. 35. num. 24.* Petr. Barbosa de foro contractus agens in *l. 2. §. Legatus. n. 114. de judic. Est quidem perplexa res, pro cuius enodatione consulendus August. Barbosa de potest. Episcop. part. 3. allegat. 321. per tutam, ubi plures casus distinguit, ac resolvit. Quanquam privilegio fori priveretur delinquens, ut præmissum est cum communi, non ideo tamen subicitur extraneæ jurisdictioni, atque ita Clericus non subicitur Magistratui laico loci ubi deliquit, Cujac. in *cap. Dilecti, de for. compet. Aug. Barbosa ubi proxime, n. 7.***

Ibi: *Possit tamen Panormitani sententia.*

25 Regulares etsi ordinaria jurisdictione exempti, quoties curam animarum suscipiunt, ratione administrationis, & quoad illam Episcopi potestati subduntur. Trident. *sess. 25. de Regular. cap. 11. cap. Quoniam. 21. de privileg. l. 26. tit. 7. part. 1.* Tusch. *d. concl. 244. num. 5.* Aug. Barbosa *ubi proxime, alleg. 74. n. 20.* Solorzan. *de jur. Indiar. tom. 2. lib. 3. cap. 17. num. 11. & 47.* Mareseor. *variar. lib. 2. cap. 32. n. 122. & 134.* Tondur. *quæstion. benefical. cap. 42. num. 1.* Greg. Lop. in *d. l. 26. gloss. 4. & dixi *sup. cap. 4. n. 8.* Idem de jure dicendum, si religiosus extra monasterium crimen admisit, non frangens sui Ordinis regulam, quia ab Episcopo puniri poterit Diocesis, in qua deliquerit, nisi speciale privilegium obsit. Barbosa *d. allegat. 123. n. 6.* qui rectè monet in *cap. 1. n. 3. de privileg. maxime privilegiorum verba inspicienda esse.**

Pro intellectu capituli *Cum capella 16. 29 de privileg. consulas Aug. Barbof. in collect. ibi, & quos ipse refert. Solorz. d. cap. 17. n. 48.* cujus decisionis ea redditur ratio, quia privilegium contra jus commune, & ordinariam jurisdictionem restringi debet, ut lædat quantum minus possit, Gregor. Lop. in *l. 19. gloss. 1. tit. 18. p. 3.* Carleval. *d. disp. 2. n. 307.* Mel. *de induc. debitor. q. ult. n. 31.* & alii, quos laudavi in *addit. *variar. lib. 1. cap. 17. num. 137.**

Ibi: *Hinc sanè aperitur.*

Planè Bartoli distinctio non probatur ex allegatis iuribus, ut ex illis apparet; nam in specie legis *Cum tabernam, de pignorib.* erat taberna aliena, ut ibi observat Glossa; quare in illa subsistere obligatio nequebat, ut Consultus insinuat, atque ita necessario venerunt merces, ut propria contrahentis, in obligatione: Sed si taberna ad debitorem attineret, unà cum mercibus obligaretur, ut Bartolus docet, aliud sentiens si hoc casu taberna legaretur, quia merces non cederent legato, sed solum tabernæ adificium, cum esset testatoris. Ratio differentia ex eo provenit, quia in contractibus ambigua conventio in eum interpretatur, qui potuit apertius, distinctiusque suam exprimere voluntatem, ne alias alter contrahens decipiatur, *l. Veteribus 40. de pact. & ibi Fab. in ration. Gloss. in l. Semper in obscuris, de reg. jur. nec quemquam latet, debitorem assignaturum bona propria, quæ hypotheca submittit. Hinc sub generali bonorum hypotheca futura quoque obligata censentur, quia de quibus senserit, non distinguit debitor. *l. fin. C. quæ res pign. oblig. poss. l. 5. tit. 13. part. 5.* ubi Gloss. Lop. *gloss. 5.* Merlin. *de pignor. lib. 1. q. 11. n. 14.* Hevia Bolañ. *commer. ter. lib. 2. c. 3. n. 4.**

In legatis autem, ubi dubium emergit, minimum præstat, *l. Semper in obscuris 9.* & ibi Revard. *de reg. jur. l. Si ita sit 14. de legat. 1. l. Nammiis 73. de legat. 3.* quia præsumitur testator hæredem ut magis dilectum ab inuncto onere quoque possit relevare, *l. Unum ex familia 69. §. Si rem, de legat. 2. l. 1. de liber. legat. l. Cum alienam 10. C. de legat.*

O 3 gat.

gat. Cyriac. lib. 2. controu. 283. num. 25. Menoch. conf. 395. num. 86. Surd. conf. 7. num. 56. Unde si quis decedens pannorum tabernam testamento relinqueret, cum etiam ædificii dominus existeret, merces legatario non cederent, stricta voluntatis interpretatione admissa, ut Bartolo videtur. Quod si taberna ad alium attineret, ut in casu dictæ legis cum tabernam, merces duntaxat deberentur; atque ita nulla est inter legatum, & hypothecam in huiusmodi specie differentia, quoniam cum quis rem legat, in qua partem habeat, eam tantum ut propriam relinquere intelligitur, non alienam, l. Servi electione 15. §. fin. l. Si domus 71. §. ult. de legatis 1.

Ibi: *Quarto erit animadver-*
tendum.

29 Nullus iudex reum ad locum delicti mittere astringitur, nisi requisitoriis literis excutatur. Ant. Gom. *variar. lib. 3. cap. 1. num. 87.* Fachin. *controuers. lib. 9. cap. 20. vers. Respondeo.* Farinac. *prax. quæst. 7. num. 38.* Cevall. *commun. cont. comm. quæst. 678. n. 19.* Guaz. *de defens. reor. defens. 1. cap. 17. num. 1.* Tondut. *de prevent. iudic. part. 2. cap. 11. n. 11.* Carlev. *de iudic. lib. 1. tit. 1. disp. 2. n. 826.* Azeved. *in l. 1. num. 35. tit. 16. lib. 8. Recop.* Nec per epistolam monitus à iudice loci delicti ad remissionem compellitur: ex urbanitate autem amittere licebit. Decian. *tract. crimin. lib. 4. cap. 19. num. 1.* Tusch. *lit. R. concl. 152. num. 9.* Guaz. Tondut. & Azeved. *ubi proximè*, ad quod nulla petitio desideratur: à qua remissione voluntaria cavendum suadet Carlevallius adnotans limitationem præmissæ regulæ *ex l. 13. tit. 13. lib. 8. Recop.* qua iudices, vulgò *Alcaldes de la hermandad*, iudicentur absque requisitoriis literis reos ad ordinarios Magistratus remittere statim ac cognoverint, causam ad suam jurisdictionem non pertinere. Azeved. *in l. 2. num. 9. tit. 13. lib. 8. Recop. & in l. 1. num. 37.*

Ad Num. 6.

30 Iudex legitime requisitus, tamen si alias in reum nullam obtineat jurisdictionem, potest, ac debet ipsum capere, atque remittere, l. 1. tit. 16. lib. 8. Recop. ubi Azeved. *num. 20.* Carlev. *sup. num. 20 & 819.* Clar. *d. quæst. 38. num. 22.* Franch. *decis. 37. num. 2.* Barbosa *in l. Hæ-*

res absens, §. Proinde, *art. de for. delict. n. 81. de iudic. Boff. Prax. tit. de for. compet. n. 52.* Fachin. *d. l. 9. cap. 22. in fin.* quidquid sentiant nonnulli, quos retulit Carlev. *n. 820.* quibus accedit Guaz. *zin. cum aliis num. 3.* Illud autem non procedit in iudice incapace requisito, veluti si remittendus sit clericus, quem sæcularis Magistratus capere ad remissionem non valebit. Fachin. *vers. Ego iis consentio*, Guaz. *num. 82.* Prætere nec ex urbanitate criminofum remittere iudex permittitur absque requisitoriis literis, cum jurisdictione caret in illo. Carlev. *num. 826.*

Verf. Sexio, in hoc tractatu.

Delinquens subicitur foro delicti, 31 originis, ac domicili, ut accusari, & pœnis possit affici, Petr. Barbosa *ubi proximè, num. 9.* Aug. Barbosa *collect. ad cap. Postulasti, n. 2. de for. compet.* Carlev. *num. 809.* quorum primum potentius est cæteris. Azeved. *num. 26.* Carlev. *ubi proximè*, ita ut iudex originis, vel domicili teneatur reum, si petatur, ad locum commissi delicti remittere. Carlev. *cum plurimis num. 804.* Azeved. *num. 24.* Est observandum, in loco originis reum nec accusari, nec plecti de consuetudine posse. Petr. Barbosa *sup. n. 38.* Thesaur. *Pedemontana decis. 90. in fin.* ubi alii, & colligitur *ex l. 15. tit. 1. p. 7.* in qua fori ejusce nulla fit mentio.

Queri igitur solet, si iudex domicili, postquam causam rei capti propriâ definitur sententiâ, literas requisitorias recipiat, ut ad locum delicti damnatum, ut ibi meritas luat pœnas, remittat, an obsequi teneatur? Negant Decian. *d. cap. 19. n. 12.* Guaz. *sup. cap. 17. num. 32.* Petr. Barbosa *in d. §. Proinde, art. de for. delict. num. 114.* Farin. *prax. quæst. 7. num. 24.* Molina *de Brach. sacul. cap. 42. num. 15.* Carlev. *cum pluribus d. disp. 2. num. 812.* Maffrill. *decis. 147. ex num. 12.* Avil. *in cap. 27. Prator. verb. Entreguen, num. 7.* Ant. de Mathæi *tract. de prorog. jurisdic. num. 75. vers. Quinto fallit.* Greg. Lop. *in l. 1. gloss. 2. tit. 29. p. 7.* Vide *inf. num. 41.*

Quid si reus absolvatur per iudicem 32 domicili, ac postea remitti petatur ad locum delicti? Et videtur talis adhibenda distinctio, ut si definitivè fuerit absolutus, remitti non debeat, quia cum de innocentia ejus semel in iudicio constiterit, nequit iterum pro eodem

dem crimine molestari, ut per D. Covar. *variar. lib. 2. cap. 10.* ubi dixi in *addit. num. 2.* Sed si absolutio procedat ab instantia, sive observatione iudicii, remissioni locus erit; nam reus non liberatur omnino, sed manet subiectus, ut ex novis probationibus possit damnari. D. Covar. *num. 1.* & laudati per me *d. cap. 10. num. 8.* maxime cum verosimile sit, quod in loco delicti testes facilius inveniuntur, propter quorum defectum sic meruit absolvi, sicut ait D. Covar. *hoc cap. num. 3.*

Verf. His equidem Authoribus suffragatur.

33 Num iudex domicili, vel originis valeat procedere, ac animadvertere in subditum delinquentem extra proprium territorium, controversi solet. Et quidem receptum habetur, ut si uterque locus subiciatur eidem Principi, & pars læsa accuset, valebit ejusmodi iudex cognoscere, ac punire: de quo latissimè Carlev. *d. disp. 2. ex num. 736.* Petr. Barbosa *in l. Hæres absens, §. Proinde, art. de for. delict. à num. 27 & n. 128.* Guaz. *de defens. reor. defens. 1. n. 14. à princip.* Sed per inquisitionem minimè ei licebit, quam distinctionem probat ex pluribus Guaz. *num. 5. vers. Pro conciliatone*, ac pro utraque sententia Authores ipse refert, ac Carlev. *num. 736. & 739.* quibus jungas Tondut. *de prevent. iudic. part. 2. cap. 11. num. 4.* Greg. Lop. *in l. 15. gloss. 5. tit. 1. p. 7.* Cyriac. *controuers. 399. num. 11.* Aug. Barbosa *collect. ad cap. 1. in fin. de raptor.*

34 At Carlev. *n. 743. cum seq.* æquissimè sic resolvit, quod si reus extra territorium delinquens non enormiter, sed ex aliquo accidenti impulsus, in loco domicili, vel originis honestè, ac rectè se gerat, peperam operabitur Magistratus in eum per inquisitionem procedens. Aliud respondendum si facinorosus variis irrectus criminibus alibi commissis, ad domicili, vel patriam confugiat, ex quo Republicæ scandalum generetur, timerique possit, ut maleficia ibi repetat. Sic honestè viventem ob præteritum crimen non fore inquisitione vexandum, scripsit Petr. Barb. *sup. num. 35.* Pro qua distinctione faciunt lex *Qui cum natu 14. §. Libertus, de bonis libertor.* ibi: *Ignoscendum est ei, qui voluit se ulcisci provocatus: & lex Si adulterium 38. §. Imperatores, ad leg. jul. de*

adulter. ibi: *Difficillimum enim est justum dolorem temperare.* Et quoad ejus ultimum assertum facit lex *Quisquis, §. Filii vero, C. ad leg. Jul. Majest.* ibi: *Paterno enim debent perire supplicio, in quibus paterni criminis exempla metuumur: & lex Non omnes 5. §. A Barbaris, de re militar.* Ex quibus deducitur à Magistratus arbitrio pendere, an procedendum per inquisitionem in subditum, qui extra jurisdictionis limites facinus perpetravit.

35 Quod dictum est de iudice domicili, venit ampliandum ad iudicem loci, ubi quis decennio habuit habitationem; nam pro delictis sub id tempus admisis, etiam extra territorium puniri potest. Greg. Lop. *in l. 15. gloss. fin. tit. 1. part. 7.* Ant. Gom. *variar. lib. 3. cap. 1. n. 87.* Farin. *prax. quæst. 7. n. 5.* Aug. Barbosa *in collect. ad cap. Postulasti, num. 3. de for. compet.* Licet autem quis accusari possit ubi majorem bonorum portionem habet, *d. l. 15. part. 7.* ubi Greg. Lop. *gloss. 6. Cur. Phil. part. 3. §. 5. n. 3.* iudicem tamen ejus loci ad inquisitionem pro delicto alibi commissio procedere non posse verius videtur, cessante ratione quam in loco domicili, vel habitationis militare penditur. Similiter contingit in iudice, cujus iudicium partium consensu prorogatur, veluti si reus, ubi nullum forum sortitur, reperit accusetur, ac ultro litem contestetur, cui deinceps non licet declinatoria uti, *d. l. 15. & ibi Greg. Lop.*

Verf. Quamobrem opinor.

Iudex domicili, sive alius competens, si in causa prævenit ad instantiam accusatoris, incipiens de causa cognoscere, etsi requiratur, non cogitur reum ad locum delicti remittere. Sic quamplurimi tenent, quos cumulat Carlev. *num. 805.* Aug. Barbosa *in cap. Postulasti, num. 9. de for. compet.* Guaz. *d. defens. 1. cap. 17. n. 34.* qui etiam tenet, per inquisitionem procedendo non teneri ad remissionem, quando prævenit. Alii distinguunt inter iudicium accusationis, & inquisitionem, ut in illo sit locus remissioni, non in isto. Azeved. *in d. l. 1. Recop. num. 24.* & alii apud Carlev. *num. 806.* ipse tamen *ex num. 807.* fusè tuetur, remissionem omnino faciendam quomodolibet iudex domicili procedat, non obstante preventionem: quod quidem jure verius videtur, & de hoc

hoc est legendus Greg. Lop. in l. 1. gloss. 2. ad fin. tit. 29. p. 7.

37 Licet præventio, ut pluribus placet, remissionem impediatur, id limitatur nisi affectata, & fraudulenta noscatur, veluti si reus fatageret, vel ejus fautores, ut judex domicilii de crimine cognosceret, ad effugiendam judicis loci delicti reatitudinem. Greg. Lop. ubi proxime, Bostius in praxi, tit. de for. compet. n. 80. Guaz. defens. 1. cap. 9. n. 17. & 31. Tondur. de prevent. judic. p. 2. cap. 11. num. 8. Alias limitationes exhibet Greg. Lop. ubi pronuper.

38 Illud observandum, per summariam informationem, quæ capturæ rei præmitti solet, præventionem non induci. Tond. d. c. 11. n. 8 & licet aliàs per realem citationem præventa causa dicatur, ut late per Guaz. d. cap. 9. num. 13. ubi alii: tamèn per capturam rei judex domicilii non censetur prævenisse, ne teneatur remittere ad delicti locum, si requiratur, ut insinuat D. Covar. sup. num. 6. vers. Hic quidem, dum postulat, quod judex de causa cognoscere incipiat. Aug. Barbosa collect. ad Clem. Pastoralis, n. 16. de re judic. Tondur. ubi nuper, num. 7. qui ait difficiliorè reddi remissionem post capturam, imò penitus impediri tradit Tusch lit. R. concl. 152. n. 72. Azeved. in l. 1. n. 24. & 38. tit. 16. lib. 8. Recop.

Verf. Contraria sententia placuit.

39 Sed & aliis haud paucis videtur judex domicilii etiam post sententiam teneri damnatum ad locum delicti, si petatur, remittere, quos congerit Carleval. de judic. lib. 1. disp. 2. n. 811. de quo Greg. Lop. in l. 1. gloss. 2. tit. 29. part. 7. Qui contrà sentiunt, laudantur supra, num. 31. vers. Quæri igitur, quorum opinio acceptior est, ac verior. Vide sup. num. 31.

Ad Num. 7.

40 Vagabundus ubicunque repertus plecti potest: sed si judex loci delicti reum perierit, ut puniat, remitti debet. Menoch. de arbitrar. lib. 2. casu 531. num. 3. Fachin. controvers. lib. 9. cap. 24. Decian. sup. lib. 4. cap. 13. num. 7. & cap. 19. num. 12. Azeved. n. 33. Didac. Per. in l. 2. gloss. 2. vers. Quæro ulterius, tit. 14. lib. 8. Ordin. Foller. in constitut.

capitaneor. num. 26. Avil. in cap. 27. Prætor. verb. Entreguen, n. 15. & alii apud Carleval. sup. num. 817. Contrarium, scilicet remissioni locum non fore, opinatur Tusch. d. conclus. 152. n. 41. Guaz. d. cap. 17. n. 4. & alii, quos idem refert. & Carleval. num. 817. Sed Petr. Barbosa cum Avendaño in d. l. Hæres absens, §. Proinde, tit. de for. delict. resolvit quod si pars inflet pro remissione, fieri debet, aliàs non. Verior tamen est prior, ac communis sententia.

Verf. Ostarò, remissioni.

In delictis levibus remissio non admittitur. Greg. Lop. ubi proxime, Tusch. n. 53. Jul. Clar. sentent. lib. 5. §. fin. q. 38. num. 23. Villalob. Enar. commun. opinion. lit. R. num. 36. Guaz. d. cap. 17. ex num. 11. Dueñ. reg. 378. limit. 3. Tondur. d. c. 11. n. 7. Farin. quest. 7. n. 36. Decian. d. lib. 4. cap. 19. num. 5. Petr. Barbosa n. 104. Carleval. num. 853. Azeved. num. 39. Aug. Barbosa ubi proxime. De jure tamen decisum videtur, ut ex quovis delicto sit remissioni locus, ex l. 1. tit. 29. p. 7. ut adnotant Greg. Lop. ibi, gloss. 2. in fin. Carleval. num. 854. Petr. Barbosa num. 105. Didac. Perez in l. 2. tit. 17. lib. 8. Ordin. de quo subdubius agit Gregorius Lopezius: & quidem verba legis præfatam limitationem possunt recipere, etsi generalitatem præ se ferant, cessant etenim in levi delicto præcipuè rationes, ex quibus remissionem fieri oportet; atque evenire possent, ut magis gravaretur reus in sui remissione, propter expensas, & incommoda, quam in ipsa delicti pœna. Sic tenet Azeved. num. 6. Idem dicendum erit de criminibus etiam gravissimis, si civiliter duntaxat agatur. Azeved. Clarus, & alii jam laudati.

Leve delictum hoc in tractatu illud censetur, ex quo pœna corporalis irrogari non potest, ut adnotant proxima resolutione præcitati. Quid si pœna exilii veniat imponenda? Sub distinctione respondendum; nam cum aliquis exulare extra regnum, vel in archetissimum præsidium potest, remissioni locus dabitur, quoniam corporali pœna equiparatur: secus cum exilium ab urbe imponitur, seu provincia, sicut aliud agens distinxit Bobad. polit. lib. 5. cap. 1. n. 128.

Ad

Ad Num. 8.

Requisitoria littera, ut ad executionem astringant requisitum, ita sunt conficienda, ut per illas constet de corpore delicti, de jurisdictione requisitoris quoad causam illam, ac de culpa resultanti ex summaria informatione (quæ debet inseri,) adversus reum qui remitti petitur. Carleval. de judic. lib. 1. disp. 2. n. 26. & 777. Decian. tract. crim. lib. 4. cap. 19. num. 15. Guaz. de defens. veor. defens. 1. cap. 17. n. 4. Avil. in cap. 27. Prætor. verb. Entreguen, num. 8. Did. Per. in l. 2. vers. Quæri potest, tit. 17. lib. 8. Ordin. Bobad. sup. lib. 2. cap. 13. n. 69. Azeved. in d. l. 1. Recop. num. 40. Avendaño. de exequend. mand. part. 2. cap. 7. num. 8. quanquam opus non esset, quod talis informatio mittatur, sed judici requirenti fidem esse adhibendam, scripserit Petr. Barbosa in l. Hæres absens, §. Proinde, de for. delict. num. 77. de judic. Ad judicem requisitum examen litterarum spectat, cognitionem verò causæ nullam habere potest. Ant. Gom. variar. lib. 3. cap. 1. num. 87. Clar. d. quest. 38. n. 19. Guaz. d. cap. 17. num. 8.

Ad Num. 9.

Fur qui rem uno loco surreptam in alium transportat, & ibidem cum ipsa apprehenditur, ad locum commissi furti remitti debet. Carleval. n. 726. Bobad. sup. num. 73. Did. Per. in d. l. 2. Ordin. vers. Quæri etiam potest, Azeved. n. 32. qui limitat si dominus rei furem accuset ubi captus est; nam cessabit remissio, ex l. 4. tit. 14. p. 7. de quo fuse Greg. Lop. ibi, gloss. 1. & dixi in addit. variar. lib. 2. cap. 20. num. 190. & quod fur necessariò remittendus sit ad locum delicti, sentiunt quotquot docent, furem etiam cum re furtiva comprehensum, quam in alio territorio surripuit, non posse in loco apprehensionis plecti, de qua controversia Decian. sup. lib. 4. cap. 13. n. 4. & cap. 17. num. 15. Guaz. defens. 1. cap. 15. per tot. Carleval. d. disp. 2. n. 720. Farin. prax. quest. 7. num. 7. Caball. quest. crim. cas. 163. à princ. Bobad. d. cap. 13. num. 72. & 73. Clar. quest. 38. n. 16. Bostius prax. tit. de furt. n. 18. ac receptus est contra Bartolum, quod fur plecti non possit criminaliter: non sic ubi civiliter agitur ad restitutionem rei cum duplo vel quadruplo, ut per Greg. Lop. ubi proxime.

D. de Faria Covar. Enuc.

Verf. Undecimò erit prætorca.

A Romana Curia reus ad nullum judicem extra illam remittitur, quod etiam observarunt Card. Tusch. lit. R. concl. 152. num. 13. Clar. sup. num. 25. Decian. d. lib. 4. cap. 19. num. 25. Azeved. n. 44.

Ad Num. 10.

Communis est omnium sententia, non fieri remissionem delinquentium quoties judex requirens, ac requisitus diversis Principibus subjiciuntur, & ita consuetudine apud omnes gentes obtinuit, de quo Decian. d. cap. 19. ex num. 10. Petr. Barbosa d. art. de for. delict. n. 131. cum segg. Caball. cas. 161. à n. 14. & cas. 162. à num. 9. Carleval. d. disp. 2. ex num. 827. Greg. Lop. in l. 1. gloss. 4. tit. 1. p. 7. ubi probatur, Guaz. d. defens. 1. cap. 17. num. 23. cum aliis, Farinac. d. quest. 7. ex num. 25. Clar. sup. n. 21. Salgad. de retent. Bullar. cap. 27. num. 65. Tondur. de præv. judic. part. 2. cap. 11. n. 13. Azeved. n. 12. Solent tamen inter confines principatus convenire, ut delinquentes invicem remittantur, quod servare Magistratus omnino debent. Guaz. num. 5. Carleval. num. 832. Sed inferior judex, ut remittat, Principem, vel ejus Locumtenentem in regno tenetur Consultare. Tondur. num. 21. Clar. num. 22. Tusch. num. 61. & 62.

Ampliat proxima conclusio, ut etiam inter regna uni Monarchæ subiecta non exerceatur remissio, cum scilicet principaliter uniuntur, ut Aragonia, & Castella: secus si accessorie, ut novus Indiarum orbis, & Hispania, Carleval. n. 829. qui ampliationes alias & limitationes recenset, inter quas eam omitti non placet, quod omnes Judices Ecclesiastici etiam absque regionum distinctione ad remissionem reorum, quoties jure petitur, astringuntur. Carleval. num. 828. Petr. Barbosa num. 134.

Ibi: Remissio non est in præcepto.

Ex urbanitate reus ex uno regno ad aliud diversi domini remittitur puniendus, sed non per alium nisi ipsi Principem, aut ejus vices gerentem. Clar. ubi proxime, Carleval. n. 831.

Ibi: Ea vero lex.

Quavis judex non acquiescat re-49
P quisto

quistoriis literis, non ideo tamen plus jurisdictionis in reo sibi comparat, quam aliàs obtinebat; nam si incompetens iudex (ut fieri potest,) requiratur, nec obtemperet, nequaquam reum punire valebit. Nec propter capturam prorogatur iurisdicção, nisi accusatus consentiat, declinatoria prætermissa, l. 15. tit. 1. part. 7. Neque reus fortitur forum regulariter, nisi in loco delicti, originis, vel domicilii. Carleval. num. 840. quare accusari, aut puniri nequibit alio loco, quanvis ibi reperiat. Petr. Barbosa num. 8. Idemque D. Covar. paulò inferius agnoscit.

Verf. *Validam esse consuetudinem.*

50 Consuetudinem deneganda remissionis reorum ex diversa Principis ditione probant Interpretes, qui eisdem meminere laudati supra n. 46. nec est ideo damnanda, quia delinquentes impunitè foveantur; alioqui azyla cuncta sacra, vel profana, iniqua putarentur; tueri namque profugos est Majestatis decus: & quid indignius regali clementià, quam cruentè tradere vindictæ, qui alieni imperii præsidio propriam salutem crediderunt: nec eos plectere decebat, imò nec licebat, qui in distincto dominio deliquerunt, nullà injurià illatà illi, in quo profugi resident. Præterea non est proflus à poena immunis, qui alienus à patria, parentibus, cognatis, ac amicis vitam infelicem degere cogitur. Carleval. num. 847. & 849.

51 Eiusmodi autem consuetudinem, si fortè inter territoria unius regni vigeret, ita ut iudex qui punire non valeret, ad remissionem rei non teneretur, reprobant nonnulli, quia sic delicta manent impunita. Tusch. d. concl. 152. n. 22. Clar. sup. num. 21. Decian. num. 18. Azeved. num. 49. qui de jure nostro Regio indubitatum existimat. Nihilominus pro tenenda consuetudine, si alicubi viguisset, dici posset, non tolli jus partis læsæ omninò, nec delinquentium impediri supplicium, cum pateat aditus ad Principem, qui remissionem fieri jubebit: nec suprema hæc iurisdicção consuetudine, aut quovis alio modo excludi poterit, de quo supra, cap. 1. n. 153. Faciunt que tradit Carlev. n. 847.

Ibi: *Attamen est animadvertendum.*

De vagabundo actum est supra, n. 406. sed profugus non est vagabundus. Carleval. d. disp. 2. num. 852. Quid si in opido territorii, ad quod refugit, incolatum suum constituat: prout animadvertit Petr. Barbosa d. tit. de for. delict. num. 19. Præterea vagabundus post delictum se conferens ad regnum aliud, ibi puniri non potest, nec remitti. Carleval. num. 834. 839. & 849.

Ibi: *Nemo enim inficiabitur.*

Quod fugitivus delinquens, cum non remittatur ex regno extraneo, debeat in eo poenis meritis affici, tenuit cum D. Covar. hic, Petr. Barbosa ubi proxime, num. 145. Rectius tamen cum pluribus contra fuscè docet Carleval. d. disp. 2. ex num. 839. Posset meritò nostri Præsidis assertio sustineri, utpote quæ plurimum aequitatis præ se ferat, si pars læsa civiliter ageret ad damni illati satisfactionem, vel rei usurpate restitutionem; nam foret audienda, nulli enim patrocinatur auxilium, ut aliena retineat injustè.

Verf. *Decimotertiò, illud ab eisdem.*

Vulgò jactatur, superiorem iudicem non remittere ad inferiorem delinquentes. Guazzin. d. defens. 1. cap. 17. num. 30. Tusch. lit. R. concl. 152. num. 11. Carleval. n. 855. Petr. Barbosa in l. Heres absens, §. Proinde, art. de for. delict. num. 106. Tondut. d. cap. 11 n. 15. Baiard. addit. ad Clar. q. 38. num. 71. Farin. prax. q. 7. n. 33. Azeved. in l. 1. num. 50 tit. 16. lib. 8. Recopil. qui, Farin. Tondut. Carleval. Guazzin. ac Baiard. cum D. Covar. id admittunt, si iudex ita superior sit, ut causam avocare possit, vel retinere aliàs remittere ad tribunal inferius compelleretur: & cum superior inferiori remittit, habet cognitionem de iustitia subsidialium literarum. Tusch. num. 6.

Ad Num. 11.

Cujus expensis transmittendus sit delinquens, de jure communi non constat, diversè namque sententiæ reperuntur

riuntur, ut videre licet apud Decian. d. cap. 19. num. 19. Guaz. n. 80. Caravita rit. 235. ex num. 13. Petr. Barbof. ex n. 88. Farin. n. 39. Carleval. d. disp. 2. n. 865. ubi resolvit quod si remissio fiat instante accusatore, ipse expensas persolvere tenetur, aliàs ex publico præstandas à iudice requirente. Extat regia decisio in l. 3. tit. 16. lib. 8. Recopil. qua statuitur, ut ex substantia delinquentis sumptus subministrantur, ob cuius defectum accusator sustinet onus, qui si solvendo non sit, publicè pecunià oppidi ubi reus capitur, remissionis expensa fiunt. Adnotant Azeved. ibi, n. 8. Carleval. ubi proxime, Petr. Barbosa num. 90. Idem quoque jus commune probant Decianus, Caravita, Molinus ac Farinacius apud Carlevallium.

56 Una cum delincente remittere est opus acta per remitentem confecta, non originalia, sed transumpta; quia licet requirens eis stare non teneatur, aliqualem tamen informationem important. Azeved. ubi proxime, & in l. 16 n. 3. tit. 25. lib. 4. Recop. Guaz. d. cap. 17. n. 84. & 85. qui tamen distinguunt.

Ad Num. 12.

57 Hæresis reus ubicunque comprehensus jure punitur, quanquam in eo loco minimè deliquerit. Decian. sup. lib. 4. cap. 19. num. 23. Dueñ. regul. 378. limit. 7. Alf. de offic. fise. gloss. 20 n. 293. Farinac. num. 17. Carleval. num. 845. Molin. de Brach. facular. cap. 44. num. 7. Azeved. in d. l. 1. n. 41. Imò non obstante præventionis exceptione, in hæreticum pro eodem crimine plures iudices procedere simul permittitur. Carleval. num. 903. Aug. Barbosa collect. ad cap. per hoc, n. 14. de hæretic. in 6. Clar. d. lib. 5. Sentent. §. Hæresis, n. 6. ubi quod iudices debent concurrere, ut ferant sententiam.

58 Sed si legitime petatur hæreticum remitti ad locum delicti, fieri debet remissio ex quacunque orbis parte, non habita regnorum distinctione. Guaz. d. defens. 1. cap. 17. num. 36. Decian. tract. crimin. lib. 4. cap. 33. Baiard. ad Clar. quest. 38. num. 37.

SUMMARIUM.

- 1 Petitiõ hereditatis definitur.
  - 2 Est iudicium universale.
  - 3 Dari solet etiam pro re singulari.
- D. de Faria Covar. Enucl.

- 4 Est actio in rem, quæ & mixta vocatur.
- 5 De forma libelli in ea actione.
- 6 Petitiõ hereditatis contra quos competat.
- 7 Datur in eum, qui successit possidenti pro herede, aut pro possessore.
- 8 Debitor hereditarius negans actorem heredem, hac actione non convenitur.
- 9 Successor universalis in possidentem titulo non agit petitione hereditatis, sed rei vindicatione.
- 10 Utrum petitiõ hereditatis cum rei vindicatione possit cumulari.
- 11 Hereditatis petitiõ non excluditur tempore, nisi triennali.
- 12 Eliditur per legitimam rei hereditaria usucapionem.
- 13 Hac actione nemo tenetur, nisi possideat, aut dolo desierit possidere, & num. 31.
- 14 De remedio possessio legis finalis, C. de edict. D. Adriani tollend.
- 15 Possidens titulo quæsitõ post testatoris mortem, an ea actione conveniatur, & num. 16. 17. & 24.
- 18 Emptor hereditatis utrum eadem actione possit conveniri, & num. 26. & 32.
- 19 Agens ex lege finali, C. de edict. D. Adriani tollend. non est legitimus contradictor, qui post obitum testatoris titulum comparavit.
- 20 Habens titulum putativum cum errore facti, an conveniri possit petitione hereditatis, & num. seqq.
- 21 Possidens cum titulo putativo ex juris errore, hereditatis petitione tenetur.
- 22 Titulus quæsitus lite pendente, non prodest possessori, ut hereditatis petitionem evitet.
- 23 Licet hæres agat ad rem singularem, potest iudex damnare possessorem, ut quacunque ex hereditate retinet, restituat.
- 24 Qui semel heri hereditaria possessionem nanciscitur, etsi ab illa cadat, nequibit uti petitione hereditatis.
- 25 Actio huiusmodi solum datur pro ea parte, qua agens existit hæres.
- 26 Datur fideicommissario universali etiam in heredem.
- 27 Titulo singulari possidens, tamen si actione ista non conveniatur, adhuc mala fide interveniente, secus tamen erit in possidente cum titulo universali veluti in emptore hereditatis.

CAPUT XII.

Ad Num. 1.

- 1** DE petitione hereditatis tractatum deus definitio antecedere debet, quae talis est: *Est actio civilis, universalis in rem petitoris iudicii, bonae fidei, quae quis petit se heredem declarari, hereditatemque iure ad se pertinentem, ab eo qui pro herede, vel pro possessore possidet, sibi restitui.* Quam tradunt, ac exponunt Pichard. in §. *Actionum*, q. 30. n. 3. cum seqq. *Inst. de action. Uvesembec. paratit. tit. de heredit. petit. à num. 3.* Aliter definitur, ut sit *Actio in rem universalis, & bonae fidei, pro repetenda hereditate, rebusque ejus, successorii competens.* Petr. Greg. *Synagmat. iur. lib. 46. cap. 7. num. 4.*
- 2** Ex qua definitione constat, iudicium hoc esse universale; nam agitur ad hereditatem, quae universalitatem continet, *l. Nihil aliud 24. de verb. sign. l. Hereditas 63. de regul. iur.* adnotant Greg. Lop. in l. 4. gloss. 2. tit. 14. p. 6. Card. Tusch. *practic. conclus. lit. P. concl. 34. num. 1.* Cujac. in l. *Licet, de heredit. petit.* Ant. Fab. in *ration. ibidem*, Pichard. n. 4. Uvesembec. num. 5. Ant. Gom. in l. 45. *Tauri*, num. 153. Petr. Greg. n. 8. Ofsuald. ad *Donel. lib. 19. cap. 12.*
- 3** Obijci solet, quod huiusmodi actione petitur res singularis etiam minima, *l. Regulariter 9. cum seq. ff. hoc tit. & ultra ca.* quae excogitarunt Cujac. & Fab. eisdem locis, Pichard. n. 6. Uvesembec. num. 6. dici poterit, quod id iudicium universale censetur, in quo agitur ex titulo apto ad plura vindicanda sub collectivo nomine comprehensa, velut de dote. Ant. Gom. *ubi proxime*. Nec refert si aliquando universalis actione res singularis petatur, ut si tota hereditas ad rem unicam reducatur, Argel. *de acquir. possess. quest. 8. art. 23. num. 9.* etenim hoc provenit per accidens ex defectu materiae, per quod natura actionis non immutatur. Sic vulgò fertur apud Dialecticos: Verba in definitione non dicunt actum, sed aptitudinem. Rursus licet emptor, vel donatarius ad plures res emptas, aut donatas actionem instituat, iudicium universale non erit, non enim inspicitur quod petitur, sed quo ex titulo. Ofsuald. *sup.*
- 4** Petitio hereditatis verè actio in rem est. Pichard. *sup. n. 7.* Achilles Personal.

tract. de petit. heredit. n. 633. Petr. Greg. num. 2. Maranr. *de ordin. iudicior. part. 4. dist. 3. num. 61.* August. Barbofa *collect. ad l. Hereditatis, ex n. 3. C. de petit. heredit.* Vocatur tamen mixta, quia in eam veniunt personales praestationes eorum, quae nunquam in hereditate extiterunt, ut pecunia exacta ab hereditariis debitoribus, & ab emptoribus rerum hereditarium, Cujac. in *paratit. ad tit. ff. de heredit. petit. & in l. 1. eod.* Tusch. *sup. concl. 33.* Donell. *commentar. lib. 19. cap. 12.* Fab. *ration. ad l. Sed etsi, §. Petitio hereditatis, de heredit. petit.* Ofsuald. ad *Donell. d. cap. 12.*

Ibi: Qua ratione satis est.

Quomodo concipi debeat libellus in actione ista, habetur apud Paz expressa forma, *Prax. tom. 3. cap. 6.* Tusch. *lit. P. concl. 28.* Ant. Gom. *sup. n. 165.* Pichard. num. 33. Uvesembec. num. 12. Personal. num. 549. cum seqq. Nec erit opus exprimere bona sigillatim, quae petuntur, sed generaliter postulare, heredem declarari, damnarique adversarium, ut restituat auctori quicquid ex hereditate possidet: quod tamen verificari potest dum iudicium pendet, vel post sententiam in executione; etenim iure in hac actione generaliter pronunciare permittitur iudex damnans reum ad restitutionem omnium, quae ex Tici hereditate retinet, Paz. num. 5. Uvesembec. num. 8. Tusch. *concl. 32. num. 15.* Vantius *de nullit. ex defect. process. num. 106.* Personal. num. 772. An explicari debeat in libello successorem esse ex testamento, vel ab intestato, disputat Personalis n. num. 550. qui resolvit, libellum absque distinctione ista conceptum sustinendum, nisi reus excipiat, quod successio nis causa debet declarari, de quo Ofsuald. *sup. d. cap. 12.*

Ad Num. 2.

Petitio hereditatis adversus titulo possidentem non competit; sed in eum qui pro herede, aut pro possessore possidet, id est qui cum non sit successor, quasi talis rem detinet, & qui nullam legitimam possessionis causam habens, usurpat, ut praedo, *l. Hereditatis 7. C. hoc tit. l. Hereditatem 4. C. in quib. caus. cess. long. temp. praescript.* Tusch. *concl. 30. à princ.* Greg. Lop. in l. *fin. gloss. 1. tit. 14. p. 6.* Ant. Gom. num. 158. Argel. *de acq. possess.*

Possess. quest. 1. art. 5. num. 16. Aug. Barbofa in *collect. ad d. l. hereditatis, num. 7.* Menoch. *de adipsse. remed. 1. num. 57. & 61.* Faber *ration. ad l. Regulariter, hoc tit.* Cujac. in l. *Nec ullam, ad fin. eod.* Petr. Gregor. *sup. num. 12.* Paz. n. 9. Pichard. n. 34. Mynsinger. in §. *Actionum, n. 112.* *Inst. de action. Personal. num. 724.* *Parlad. rer. quotidian. lib. 1. c. 1 §. 11. n. 9.* Titulus autem accipitur, ut ad domini translationem sit habilis, Ofsuald. *ubi sup.* Ant. Gom. Personalis, & ceteri.

7 Quae conclusio observanda non est in eo, qui successit possidenti pro herede, aut pro possessore; nam etsi legitimo titulo ipse res, quas ab antecessore habuit, possideat, petitione hereditatis tenetur propter defectu vitium, quod ex identitate personarum translatum nocet, *l. Neratus 14. cum l. seq. hoc tit. facit lex 2. de verb. oblig.* ibi: *Non enim ex persona heredum natura obligationis immutatur.* Glossa in d. l. *Neratus*, & ibidem Faber in *ration.* Gregor. Lop. *ubi proxime*, Personal. n. 750. Ofsuald. *dict. cap. 12. ad fin.* quidquid distinxerit Ant. Gom. in l. 45. *Tauri*, n. 162.

8 Hereditarius debitor inficians actorem defuncto creditori successisse, hereditatis petitione non convenitur, *l. Si debitor 42. hoc tit.* ubi Fab. Pichard. d. q. 30. ex num. 28.

Ibi: Et alibi passim Iuris Civilis Interpretes.

Videas de hac ratione Gregor. Lop. in l. *fin. gloss. 1. tit. 14. part. 6.* Ant. Gom. *sup. num. 158.* & ceteros, qui recensentur num. 6.

Verf. Erit equidem ex praenotatis.

9 Successor universalis, quanquam titulo munitum, si petitione hereditatis convenire non valeat, aget rei vindicatione, probans antecessoris dominium: at in illo universalis iudicio fat erit si doceat, rem de qua agitur, in hereditate fuisse relictam quavis ratione, veluti locationis, depositi, vel commodati, *l. Et non tantum 19. hoc tit.* Greg. Lop. *ubi proxime*, Ant. Gom. n. 159. Pichard. num. 33. Ant. Fab. *ration. ad d. l. Non tantum*, Cujac. *lib. 20. Paul. ad edict. in ead. l. Et non tantum*, Tusch. *lit. P. conclus. 32. n. 18.* Quod est verum, si periculum immincat agenti solvendi rei usur-

patæ aestimationem, Ant. Fab. *ibidem*, Cujac. *ubi proxime*, Personal. ex n. 710.

Utrum iudicium petitionis hereditatis accumulari possit cum rei vindicatione? & quid si agens illa universalis actione probet sui antecessoris dominium? Vide apud Ant. Gom. *ubi proxime*, Tusch. *concl. 29. ex num. 8.* Personal. à num. 559.

Ibi: Extat & aliud.

Heres agens rei vindicatione in possidentem titulo res, quas ex hereditate fuisse contendit, ita demum obtinebit, si per tempus ad usucapionem requisitum possidens eas non acquisierit: at actio petitionis hereditatis non excluditur nisi trienniali praescriptione, *l. Hereditatem 4. C. in quib. caus. cess. long. temp. l. fin. tit. 14. part. 6.* ubi Greg. Lop. gloss. 1. Molin. *de just. & iur. tract. 2. dist. 246. n. 14.* Menoch. *d. remed. 1. n. 57.* Donell. *ubi sup.* Argel. *de acq. possess. q. 1. art. 5. num. 16.* Petr. Greg. *d. lib. 46. cap. 7. num. 20.* Achil. Personal. *de petit. heredit. ex n. 27.* Aug. Barbofa in *collect. ad l. Hereditatem, n. 4. C. de pet. heredit.* Tusch. *concl. 29. num. 20. & concl. 30. n. 25.* *Parlad. sup. dict. §. 11. n. 9.* Ofsuald. ad *Donel. sup.*

Illud observatu dignum videtur, quod si heres petitionem hereditatis proponat in possidentem cum titulo, excludetur si excipiat de possessione legitima per tempus, quod ad usucapiendum regulariter desideratur, Argel. *ubi proxime, num. 17.* Personal. num. 727. cum aliis. Sed occurrit implicatio; nam si petitio hereditatis non datur in possidentem titulo, ut praedixi num. 6. quomodo convenitur ea actione tueri se poterit usucapionis exceptione, in qua omnino titulus desideratur? *princ. Inst. de usucap. & ibi Pichard. rubric. num. 4.* Sed animadvertendum, esse nonnullos casus, in quibus eadem actio in possidentem titulo potest exerceri, quos refert Achil. Personal. *sup. ex n. 747.* Vide alium num. 7. & infra num. 21. ubi de possidente cum titulo putativo, & facti errore, qui secundum plures convenitur petitione hereditatis, quanvis usucapere possit.

Verf. Tertio, hinc apparet.

Consule laudatos *sup. num. 6.* & observa petitionem hereditatis supponere in reo possessionem, aut quod dolo
P 3 desit.

desit possidere, alioqui ea actione nullus convenitur, Tusch. *concl.* 30. *num.* 42. & 111. Pichard. *in §. Actionum*, q. 30. *num.* 27. *Inst. de action. Personal.* n. 712. Unde qui non possidet, etsi rem apud se detineat, conveniri nequibit: at si non aperiatur cuius nomine possidet, quia proprio præsumitur possidere, ejusmodi actione tenetur. *Personal. num.* 714. Vide *num.* 31. *infra.*

Ad Num. 3.

14 De remedio adipiscendæ possessionis ex *l. n. r. C. de edit. Divi Adr. rollend. affa. Menoch. cod. tract. remed. 4.* Argel. *de acquir. possess. ex l. fin. & de legit. contradit.* extantque Regiæ Constitutiones *in l. 2. cum seqq. tit. 14. p. 6.* ubi Greg. Lop. *l. 3. tit. 13. lib. 4. Recop. & Azeved.* *ibi.* Ant. Gom. *in l. 45. Tauri. n. 134.*

15 Communem resolutionem traditam supra, *num.* 6. restringunt haud pauci, ut non procedat in possessore qui titulum post mortem ejus, de cujus hereditatis bonis controversitur, acquisivit: quæ limitatio licet communiter recepta, teste Tusch. *lit. P. concl.* 30. *num.* 4. displicet nostro Præsidi, Greg. Lop. *in l. fin. gloss. 1. tit. 14. p. 6.* Ant. Gom. *sup. num.* 163. Tusch. *ubi proxime*, *num.* 3. Achil. *Person. tract. de petit. heredit. num.* 754. Azeved. *in d. l. 3. n. 5.* Ofuald. *ad Donel. lib. 19. cap. 12.* Pro quarum opinionum concordia asserunt aliqui distinguentes, quod si titulus quaeratur ab illo, & procedat qui petitione hereditatis conveniri posset, tunc prior obtineat sententia; sed si conventus, etiam mortuo domino hereditatis, emerit ab habente titulum, ex quo agentem ea actione repelleret, nequibit ad hoc vocari iudicium, ut appositè docet Greg. Lop. *in l. fin. gloss. 1. tit. 14. p. 6.* Tusch. *concl.* 30. *n. 5.* *Personal.* cum aliis *n. 756.* Ofuald. *sup.*

16 Sed prætermissa ejusmodi distinctione, verum videtur quod D. Covar. nos edocet; nam jura *in l. Hereditatis, C. hoc tit. & in l. Hereditatem, C. in quib. caus. cess. long. temp. prescript.* & communiter Interpretes absque temporis discrimine tradunt, munitum titulo hereditatis petitione non astringi, atque ita nec nobis distinguere licet, *l. De pretio 10. cum vulgaris, de Public. in rem. act. Aug. Barbosa axiom. 136 num. 4.* Præterea titulum allegans quovis tempore adeptum, potiori juri innititur, quam hæ-

res, nedum ex actuali possessione, quæ supponitur, sed etiam quia probat dominium, aut saltem usucapiendi causam specialiter respectu rei individuae: non sic hæres, qui licet delectur dominus hereditatis, non inde sequitur, dominium sibi fore omnium quæ continentur sub illa. Donel. *ubi sup.* Ofuald. *d. cap. 12.* ideò prævalere debet qui titulo speciali fulcitur, cum specialia generalibus derogent. Barbosa *fuse axiom. 107. à prim. Ofuald. ibidem.*

Hæc licet ita sint, suam restrictionem accipiunt; nam si quis emerit rem fraudulenter venditam ab eo, qui petitione hereditatis poterat conveniri, ut id iudicium subterfugiat, & ipse particeps doli convineatur, ea actione tenebitur. *Personal. tract. de petit. heredit. num.* 756. *vers. Alii dixerunt.* Facit lex *Qui autem 6. §. Hoc editum, que in fraud. cred.*

Ibi: Ex quo deducitur discrimen.

Emptor hereditatis utili hac actione convenitur, cum scilicet aut venditor non reperitur, aut pretio exiguo emptum est, *l. Etiam 15. §. 1. hoc tit. Glossa verb. Teneatur, in fin. C. de inoffic. testam. Tusch. concl. 30. num. 100.* Achil. *Person. num.* 748. Sed dissentit Fab. *in ration. ad d. l. Etiam*, latissimè impugnavit eam decisionem, cujus literam corruptam arguit, ut solet.

Ibi: Quæ tamen ex eo non placet.

Videas *Personal. ex num. 725.* ac tradita *sup. num.* 12.

Ibi: Quamobrem ipse aliter accipio.

Est magis receptum, quod agenti ex *l. fin. C. de edit. Divi Adr. roll.* non est legitimus contradictor possessor cum titulo, quem post mortem prædefuncti obtinuit; imò ad rei restitutionem compellitur. Menoch. *de adipisc. remed. 4. num.* 604. Argel. *late de legitimo contradit. quest. 7. art. 1. per tot. & iterum art. 3. à num.* 81. quod limitatur si possessor in continenti de dominio sui auctoris probaverit. Menoch. *num.* 605. Sed de hoc remedio possessorio ad petitionem hereditatis non semper argue- re licet, cum inter utrumque plura ad-

norentur discrimina, ut observat Ant. Gom. *sup. num.* 167. maxime quod unum iudicium sit petitorium, alterum possessorium, in quo causa prioris possessionis magis attenditur: quam differentiam quoad rem, de qua agimus, admittit Azeved. *in l. 3. n. 3. tit. 13. lib. 4. Recopilat.*

Ad Num. 4.

20 Error facti tripliciter contingere solet, scilicet circa existentiam, validitatem, & iustitiam contractus. Quoad primum, si quis putet se emitte, cum verè nunquam emerit, hic si iustam erroris causam habeat, usucapiet, *l. Quod vulgò 11. ff. pro emptor. non aliàs, §. Error, Inst. de usucap. D. Covar. in regul. Possessor, §. 8. n. 2. vers. Quartum huic rei.* Sed si ante impletam usucapionem hereditatis petitione pulsatur, succumbet, cum titulum exhibere non valeat. Quoad ultimum, cum aliquis emit à non domino, ad quem rem pertinere credebatur, sicut usucapere poterit, ita & petitionem hereditatis rejiciet, *§. Si quis à non domino, Inst. de ver. divis. d. l. Hereditatis, d. l. Hereditatem.* Circa secundum, errat contrahens, qui à furioso emit, quem mentis compotem existimabat: nec dubium existit, quin usucapiat, *l. 2. §. Si à furioso, ff. pro emptor. D. Covar. in reg. Possessor, §. 7. n. 6. vers. Præsertim ex his, Cujac. in l. Nec ullam, §. 1. de hered. petit. Fab. ibidem.* Sed an excludat agentem petitione hereditatis, quæstionis est, de qua D. Covar. *ruvias hic.*

21 Negant sentientes, verum titulum desiderari, nec putativum sufficere, Ant. Gom. *in d. l. 45. Tauri, n. 160.* Pichard. *in §. Actionum, q. 30. n. 26. Inst. de action. Personal.* cum aliis *num.* 726. Affirmant cum D. Covar. Greg. Lop. Cujac. & Fab. *ubi proxime, Tusch. lit. P. concl.* 30. *n. 50. & 85. Ofuald. sup.*

22 Licet hæc posterior sententia quoad juris dispositionem tot, & tantis fulcra rationibus appareat, in praxi tamen prior amplectenda videtur; nam si deducta actione petitionis hereditatis inter litigandum error, tituli que nullitas pateat, reus in mala fide constitutus incipiet pro possessore possidere, atque ita debet res heredi actori restituere, cum ille titulus putativus ad non titulum reducat, ut in simili tradit Tusch. *d. concl.* 30. *num.* 9. & 10. Et sicut

superveniente mala fide, interrumpitur usucapio, ita exclusio petitionis hereditatis perit, nec titulus apparens, seu putativus prodest quociens in continenti constat de ipsius nullitate. Argel. *de legitimo contradit. q. 2. n. 184.* Facit lex *Etiam 15. §. Sed si quis, ff. hoc tit.* ubi possessor hereditatis cum titulo, quanquam conveniri non posset, nihilominus quoniam de mala fide rei, & bono jure actoris apparuit in iudicio, subsequuta est condemnatio. Extat præterea resolutio Ant. Fab. *in ration. ad l. Si hereditatem, hoc tit.* ubi docuit, quod si hæres vocaverit ad iudicium hujusmodi eum qui nihil ex hereditate possidet, etsi actionem ineptè instituerit, ut dixi supra, *num.* 13, tamen si lite pendente quid ex illa incipiat possidere, id restituere compellitur. Ex quibus deducitur, possessorem cum titulo putativo, si ista conveniatur actione, ad restitutionem ejus, quod possidet, damnum esse.

Hucusque prælibata minimè locum obtinent in errore juris, qui nec ad usucapionem, nec ad exclusionem petitionis hereditatis præstat, *l. Nunquam 31. de usucap. l. 2. §. Si à pupillo, pro emptor. D. Covar. in regul. Possessor, §. 7. num. 6.* Pichard. *in §. Error, n. 2. Inst. de usucap. Achil. Person. tract. de petit. heredit. n. 732.* Donel. *d. lib. 19. cap. 12.*

Ad Num. 5.

Cum conventus petitione hereditatis allegat se titulo possidere, quem post mortem antecessoris ejus, qui agit, acquisivit, controversitur an excludat adversarii intentionem? Sunt qui negant, quia fraus præsumitur in acquisitione intervenisse, & est communis opinio, ut præmissi *n. 15*, pro qua nonnullos laudat Achil. *Person. num.* 756. Contrariam sustinent quos idem *Person. num.* 756. Ofualdus, & ego *d. n. 15.* congestissimus; perlegas ibi tradita, & *num. seqq.* quibus accedit decisio legis *Etiam, §. Sed si quis, hoc tit.* nam emptor hereditatis non tenetur actione ista, nec ambigi potest, quin titulus ille fuerit post mortem comparatus, cum viventis hereditas vendi non possit, *l. 1. de hered. vel action. vend. l. 13. tit. 5. part. 5.* ubi Hermos. *gloss. 5. à prim.* Similis est textus *in §. Quid si quis*, ejusdem legis: & quanvis utroque casu emptor actione utili teneatur, non provenit

venit ex eo, quod titulum adipisceretur, mortuo hæreditatis domino, sed ex specialibus causis, quæ exprimuntur. Ratio præsumptæ fraudis non urget, quoniam hæc actio non magis tenetur qui possidet, quam qui dolo desit possidere, d. l. Etiam, §. Item si quis, D. Covar. hic, Personal. ubi proxime, Ofsuald. sup. d. cap. 12.

Ibi: Nam et opinio Bartoli.

Titulus post litem cœptam quæsitus non prodest reo ad elidendam actionem petitionis hæreditatis. Greg. Lop. in d. gloss. 1. Personal. sup. num. 759. vers. Non obstat, & n. 765 Ant. Gom. l. 45. Tauri, n. 159. vers. Præterea adde, Card. Tusch. lit. P. concl. 30. n. 124. Ofsuald. ad Donel. lib. 19. cap. 12. quod limitatur si reus in contentu dominium auctoris probaverit. Ant. Gom. ibidem, Personal. n. 767. Ofsuald. ubi proxime.

Ibi: Datur siquidem frequenter.

Contra hæreditatis emptorem, si ve bonæ, si ve malæ fidei, ejusmodi actionem non dari, pluribus contendit Ant. Fab. in ration. ad d. l. Nullam, §. Quid si quis, & in l. Quod si in diem, §. Idem scribit, ff. hoc tit.

Ad Num. 6.

Etsi agens in libello unius rei ex hæreditate restitutionem postulet, reus damnari poterit, ut quæcunque retinet ex bonis defuncti, reddat hæredi. Ant. Gom. sup. num. 165. Cujac. in l. Si Hæreditatem, hoc tit. Fab. in ration. ibidem. Contrarium tenet, & probat Achil. Person. tract. de petit. hæreditat. num. 556. & 557. Pro priori sententia facit ratio legis Etiam 19. §. Quid si quis, ibi: Ne singulis judiciis vexetur, ff. Hoc tit. & utilitas litium extinguendarum, cap. Finem litibus 5. de del. l. Properandum 12. C. de judiciis.

Libet admonere, quod petitio hæreditatis denegatur illi, qui semel possessionem eorum, quæ sibi restitui intendit, quæsit, quamquam ab illa cadere quomodolibet contingat. Tusch. lit. P. concl. 30. num. 29. & 43. & concl. 31. n. 12. Vvesembec. in paratit. ad hunc tit. n. 9. Argel. de acquir. possess. quæst. 8. art. 3. sum. 14. Achil. Person. sup. num. 722. Pichard. in §. Actionum, quæst. 30. num. 23.

Inst. de action. Ant. Gom. n. 164. Ofsuald. sup. lib. 19. cap. 12.

Præterea petitio hæreditatis competit pro ea parte, qua aliquis hæres existit: unde pro dimidia, seu semisse succedens, à possessore totum, quod retinet, exigere non valebit, sed pro quarta hæreditatis, l. 1. §. 1. ff. Si pars hæredit. petat. Ant. Gom. sup. num. 155. Ant. Fab. in ration. ad d. §. 1. quod ita est, etsi res minima, aut quantitas exigua hæreditate percipere debeat.

Hæc actio datur fideicommissario universali, nedum in alios, sed etiam contra hæredem ipsam, si quid ex bonis hæreditariis restitutioni subiectis retinuerit. Argel. de acquir. possess. q. 8. art. 3. num. 14. Filio in legitima, vel aliqua ejus portione instituto conceditur petitio hæreditatis, non solum pro parte, pro qua hæres existit, sed etiam pro legitima supplemento. Merlin. de legitima, lib. 5. tit. 4. q. 4. per tot. Sed contra sentit Personal. sup. num. 709. ubi limitat: prior tamen opinio verior videtur, & favorabilior pro legitima consequenda.

Afferunt est sup. num. 13. petitionem hæreditatis non dari in eum, qui non possidet: quod ita intelligi oportet, ut detentator conveniri non possit, ut ibi subijcitur. Verum sæpe contingit, ut qui nihil ex hæreditate possidet, ea vexetur actione, ut qui dolo desit possidere, vel qui se hæredem dicit, & agentem succedessorem inficiatur, qui hoc iudicio damnatus tenebitur restituere quicquid ex ea hæreditate quandocunque perceperit. Ant. Fab. in ration. ad l. Si hæreditatem, hoc tit. Ofsuald. ad Donel. lib. 19. cap. 12.

Quamvis titulo singulari nixus, etiam si male fidei possessor existat, hæc actio non teneatur, Ant. Fab. in l. Nec ullam, §. Quid si quis, l. Quod si in diem, §. Idem scribit, hoc tit. consensit Ofsuald. ubi proxime: at tamen qui universalem titulum allegat, velut emptor hæreditatis, sæpe ob malam fidem, aliasque causas utili petitione hæreditatis astringitur, de l. Nec ullam, §. Quid si quis, §. Sed si quis, §. Item si quis, hoc tit. quæ aliis est lex Etiam: quicquid Faber id discrimen excludere contendat, Sed hoc ita, quoniam potentius est jus obtinentis titulum singularem, quam universalem. Ofsuald. ubi proxime, ac dixi num. 16. Præterea cessat ratio dicti §. Quid

§. Quid si quis, ne scilicet pro singulis vexetur: quod in possessore singulari præcaveri necesse non est, ideoque hæc actio non tenetur.

SUMMARIUM.

- 1 Quibus modis tertius accedat ad iudicium, quod inter alios consistit.
- 2 Veniens ut litigantem coadjuvet, causam suscipit in statu, quo existit illa.
- 3 Sententia nec proferri, nec exequi potest in tertium liti adstantem.
- 4 Venditor comparatus ut emptorem teneatur, causam prosequitur prout ipsam invenit.
- 5 Adstans liti pro suo interesse, valet allegare, ac probare quæ principalis litigator omisit.
- 6 Quid si terminus probatorius jam quoad principalem præterierit.
- 7 Venditor, cui lis mota emptori non denunciatur, non tenetur de evictione, & quoties non tenetur, liti intervenire non permittitur.
- 8 Licet venditori à principio iudicium, quod in emptorem dirigebatur, ut principalem assumere, sed non excludat emptorem, ne adstans tunc tertius controversia.
- 9 Sententia in hæredem officit legatariis, etiam litem ignorantibus.
- 10 Possunt liti interesse, si de viribus testamenti controversatur, ubi legata pervenit, si adversus hæredem pronunciaretur, & num. 11.
- 12 Res inter alios acta aliis neque prodest, neque nocet regulariter.
- 13 In adulterii crimine sententia absolutoria liberat complicem, quem damnatoria non lædet.
- 14 Res inter alios acta operatur præsumptionem, & qualem, n. 15.
- 16 Testes, & acta inter alios præsumptionem producant quoad alios.
- 17 Sententia in contumacem nulli tertio parit præiudicium.
- 18 Cum principalis, & legitimus contraditor litigat, res iudicata nocet omnibus, quorum jus ab illo pendebat.
- 19 Sententia super filiatione inter patrem, & filium jus facit quoad omnes ex illa linea.
- 20 Si cum patre non sit controversia, res iudicata quoad alios facit duntaxat præsumptionem.

- 21 Sententia adversus hæredem non afficit cohæredem.
- 22 Res iudicata super statu, seu qualitate persone aliis nocet, & prodest, & num. seqq.
- 23 Sententia nunquam aliis nocet, si perfunctorie causa defendatur.
- 24 De actionibus præjudicialibus, remissive.
- 25 Qui lite mota, se liberum, aut ingenuum probaverit, talis pronunciari debet, tametsi adversarius iudicio non interstet.
- 26 Sententia his verbis enunciata, Servum Titium non videri, cuius sit effectus.
- 27 Res iudicata circa aetatem jus facit quoad omnes.
- 28 Sententia in primogenii possessorem officit cunctis ad illud vocatis.
- 29 Possunt vocari ejusmodi adstans liti.
- 30 Sententia contra gravatum restituere generat præiudicium fideicommissario.
- 31 Citatione opus non est illorum, quibus sententia secundario, ac per consequentiam nocere potest.
- 32 Cum aliquis sciens non prohibet ne alius de iure ipsius in iudicio contendat, sententia non prohibentis nocet.
- 33 De intellectu legis sæpe, de re iudic. pluribus distinctis casibus latissime agit, & num. seqq. ad 44.
- 34 Lectio Florentina ejus textus defenditur.
- 35 Pignus unde dictum, ac quomodo ab hypotheca distingatur.
- 36 Sententia adversus liberum, aut servum quando domino, vel patrono præiudicet, & num. 49. & 50.
- 37 Sententia in subditum an superiori nocet.
- 38 De intellectu capitis Cum super, de re iudic. & num. 53.
- 39 Utilis est citatio eorum, quorum interest, ut sententia illis præiudicet.
- 40 Sententia in hæredem num possit nocere legatariis, si ille ex fide causam non defendit.
- 41 Regulariter res inter alios acta favorabilis eis prodest, quibus damnosa noceret. Verum hæc regula nonnunquam solet fallere.
- 42 Si quis actus nullus pronunciatur, veluti testamentum, sententia jus facit generaliter quoad omnes.

D. de Faria Covar. Enucl.